

OBRAZY

PAINTINGS

- [**1. Sandro Botticelli**](#)
- [2. Giovanni Bellini](#)
- [3. Cosmè Tura](#)
- [4. Vittore Carpaccio](#)
- [5. Lorenzo Lotto](#)
- [6. Defendente Ferrari](#)
- [7. Giovan Battista Moroni](#)
- [8. Jacopo Bassano](#)
- [9. Paolo Veronese](#)

- [**1. Sandro Botticelli**](#)
- [2. Giovanni Bellini](#)
- [3. Cosmè Tura](#)
- [4. Vittore Carpaccio](#)
- [5. Lorenzo Lotto](#)
- [6. Defendente Ferrari](#)
- [7. Giovan Battista Moroni](#)
- [8. Jacopo Bassano](#)
- [9. Paolo Veronese](#)

Alessandro Filipepi zw. Sandrem Botticellim

Florencja, 1445–1510

Alessandro Filipepi urodził się we Florencji w 1445 r. Podstawy artystycznego fachu nauczył się od brata Antonia, który prowadził warsztat złotniczy. Ze złotnictwem wiąże się przydomek, pod którym zapisał się w historii świata: Botticelli pochodzi od *battigello* bądź *battiloro*, którymi to słowy we Florencji nazywano złotników. Na początku siódmej dekady Botticelli terminował w rodzinnym mieście u Filippa Lippiego, który zapoznał go z przestrzenno-kompozycyjnymi nowinkami renesansowego malarstwa. Uksztalتوvaly go również, wtedy i później, kontakty z artystami, m.in. z braćmi Pollaiuolo i Andreą del Verrocchkiem.

Początek pierwszego okresu twórczości wyznaczają dzieła dewocyjne (przede wszystkim sceny przedstawiające Madonnę

z Dzieciątkiem). Prawdziwy sukces przynoszą mu w latach 70. portrety i historyczno-mitologiczne alegorie malowane na dworze Medyceuszy. W tym czasie pozostaje pod wpływem filozofii, kultury oraz literatury neoplatońskiej (i humanistów Marsilia Ficina Angela Poliziana, Pico della Mirandoli). W latach panowania Wawrzyńca Wspaniałego i jego brata Juliana jest pierwszoplanową postacią florenckiego złotego wieku. Tworzy powszechnie znane obrazy: *Wiosnę, Madonnę del Magnificat, Narodziny Wenus, Pallas Atenę i centaura*.

26 kwietnia 1478 r. wstrząsa Florencją spisek Pazzich (od nazwiska rodu rywalizującego z Medyceuszami w polityce i interesach), w którym ginie Julian Medyceusz, a jego brat Wawrzyniec zostaje rannym.

Złote czasy wciąż trwają, ale na wizerunku miasta pojawia się rysa. Na początku lat 80. Botticelli przebywa w Rzymie, gdzie wraz z innymi mistrzami umbryjsko-toskańskiego quattrocenta – Pietrem Peruginem, Domenikiem Ghirlandaiem, Lucą Signorellim, Cosimem Rossellim, Bartolomeem della Gattą – ozdabia scenami z życia Chrystusa i Mojżesza ściany Kaplicy Sykstyńskiej, którą po latach uświetni Michał Anioł. Po powrocie do Florencji Botticelli jest świadkiem schyłku panowania Wawrzyńca Wspaniałego, który umiera 12 października 1492 r. Rządy w mieście przejmuje dominikanin Girolamo Savonarola. Mnich ustanawia surową, represyjną teokrację. Tępi neoplatonizm i kulturę klasyczną. Dąży do zaprowadzenia porządku opartego na religijnych

cnotach wiary, wstrzemięźliwości, czystości. Botticelli jest tym głęboko przejęty. Pali niektóre swoje dzieła (rzuca je publicznie do „ogniska próżności”, obracającego w popiół zbytkowne sprzęty, stroje, biżuterię, pogańskie obrazy i książki). Jego styl malarski ulega zmianie: w porównaniu z okresem, w którym malował *Wiosnę*, jest dosłownym zwykłym, jednoznaczny, linearny. Oprócz przeżyć religijnych powodem zmiany jest także chęć powrotu do źródeł i złotnictwa którego uczył się w rodzinnym warsztacie.

Sandro Botticelli zmarł w 1510 r. we Florencji. Jego najwybitniejszym uczniem był Filippino Lippi, syn jego mistrza Filippa.

Alessandro Filipepi was born in Florence in 1445. He learnt the first rudiments of art from his brother Antonio, who ran a goldsmith's workshop. The nickname, Botticelli, that Sandro was to be known by throughout the world, originated here. (Botticelli from "battigello", or "battiloro", the name of the craftsmen who beat gold to thin it).

The artist completed his apprenticeship in the early sixties in his hometown: his master was the painter Filippo Lippi, from whom Sandro was to learn Renaissance painting's innovations in spatial composition. In the following years, his contact with artists such as the Pollaiuolo brothers and Andrea del Verrocchio, was also to be fundamental.

The painter's early period began with a series of devotional works, (above all scenes depicting the *Madonna and*

Child), but success arrived at the beginning of the seventies, with his portraits and the historical-mythological allegories painted at the Court of the Medici. Influenced by Neo-Platonic philosophy, culture and literature (particularly by the Humanists Marsilio Ficino, Angelo Poliziano and Pico della Mirandola), Botticelli became the standard-bearer of the Golden Age of Florence, in the years of Lorenzo il Magnifico and his brother Giuliano. Works painted at this time, now world famous, include *Spring* (*Primavera*), *Madonna del Magnificat*, *The Birth of Venus*, *Pallas and the Centaur*, today housed in the Uffizi in Florence. The Pazzi Conspiracy, (named after the Pazzi family, rivals to the Medici in affairs and politics), shook Florence on the 26th April 1478: Giuliano de' Medici was killed and Lorenzo was wounded, but managed

to save himself; it was the first sign of the decline of the Golden Age of Florence. Botticelli spent the early eighties in Rome, where he worked alongside such great names in Tuscan-Umbrian painting of the Quattrocento as Pietro Perugino, Domenico Ghirlandaio, Luca Signorelli, Cosimo Rosselli, and Bartolomeo della Gatta. Together they painted the frescoes on the side-walls of the Sistine Chapel, depicting the stories of Christ and Moses, before Michelangelo painted his far better known frescoes. Back in Florence, Botticelli experienced the city's decline under Lorenzo di Medici, who died on October 12th 1492. The Dominican friar, Girolamo Savonarola, took power, establishing a severe, repressive, theocratic regime that aimed to put aside the classical references of Neo-Platonic culture in favour of religious senti-

Botticelli was very disturbed by this new climate in the city and the burning of some of his works on the 'bonfires of the vanities' (public demonstrations in which religious figures and believers burnt objects that were considered pagan idols, such as paintings of profane subjects, clothing, books, jewellery). Compared to the golden years of the *Primavera*, Botticelli's style again became marked, sharp, flat and linear: this was due both to the religious influence imposed on his city, but also a return to his origins, to the art assimilated in the family's goldsmiths' workshop.

Sandro Botticelli died in Florence in 1510. His most important pupil was Filippino Lippi, painter and son of his own master Filippo.

1.

Sandro Botticelli
Florence, 1445–1510

THE STORY OF VIRGINIA

Sandro Botticelli
Florencia, 1445–1510

HISTORIA WIRGINII

ok. 1500
tempera, olej i złoto na desce
83,3 × 165,9 cm
Bergamo, Accademia Carrara
nr inw. 58MR00002

W medyjskiej Florencji, tak silnie związanej z kulturą klasyczną i humanizmem, Rzymianki Wirginia i Lukrecja były wzorami cnót niewieskich i postawy obywatelskiej. Trzeba mieć to na względzie, jeśli chce się zrozumieć, dlaczego powstał ten obraz.

Już na początku XX w. krytycy, w tym Herbert Percy Horne – angielski kolekcjoner, koneser i uczony, autor fundamentalnej monografii o Botticellim, miłośnik Florencji, który toskańskiej stolicy podarował swoje zbiory i założył w niej Museo Horne – uznali, że deska z Carrary i jej odpowiednik (*Historia Lukrecji*, ok. 1500; Isabella Stewart Gardner Museum, Boston, il. 1) są zbyt duże jak

The classical references, typical of the humanist culture in the city of Florence during the rule of the Medici, are essential to understanding the commissioning of this painting; in particular the stories of Virginia and Lucretia in Rome, figures seen as symbols of feminine chastity and civic virtue.

Right from the beginning of the twentieth century, researchers have been studying the panel in the Carrara and its pendant, depicting *The Story of Lucretia* (ca. 1500; Isabella Stewart Gardner Museum, Boston; fig. 1). One of the many experts was Herbert Percy Horne, English collector, connoisseur, and scholar, a Florence aficionado (where he lived, and was to die in 1916), wrote a fundamental monograph on Botticelli and donated his collection to the Tuscan capital, founding the Horne Museum¹. It is believed that these two works

¹ Horne 1908, 282–283.

c. 1500

tempera, oil and gold on wooden board

83,3 × 165,9 cm

Bergamo, Accademia Carrara
inv. No. 58MR00002

